

ONTWIKKELING EIWITGEWASSEN VAN NEDERLANDSE BODEM

Gaan wortelknolletjes de wereld redden?

PATRICK LEMMENS

De veldboon biedt perspectief als eiwitgewas voor de akkerbouw. De humane markt is er klaar voor, maar het fingerspitzengefühl ontbreekt nog enigszins. Dat bleek onlangs tijdens een veldbijeenkomst van de Gewasgroep Veldboon.

Diverse telers en geïnteresseerden informeerden zich 29 juni over de laatste ontwikkelingen en teeltvaringen tijdens een bijeenkomst bij Laarakker Groenteverwerking in het Limburgse Well. Het was de tweede bijeenkomst van de Gewasgroep Veldboon. Deze gewasgroep werkt binnen het project 'Slimme gewasrotaties' aan de doorontwikkeling van de teelt en vermarkting van veldbonen.

LLTB werkt samen met ZLTO en andere partijen aan nieuwe productketens op basis van eiwitgewassen. Het gaat om gewassen die voor een deel in het verleden al volop werden geteeld, maar nu weer in opkomst zijn.

De Europese Unie (EU) en de Verenigde Staten ondertekenden in 1992 het Blair House-akkoord om de EU-marktbescherming voor de teelt van eiwitrijke gewassen af te schaffen. Daarna werd de import van plantaardige eiwitten financieel aantrekkelijker.

Sinds enkele jaren zijn de pijlen weer gericht op de mogelijkheden voor de Europese teelt van eiwitgewassen. Dat gebeurde mede onder

invloed van de steeds harder klinkende roep naar verduurzaming.

Voorals de humane markt voor plantaardige eiwitten groeit sterk, zodat een verbinding tussen Nederlandse telers en marktpartijen voor de hand ligt. Temeer gezien het feit dat de teelt van deze gewassen belangrijke duurzaamheidsvoordelen biedt.

Samenwerking tussen telers onderling en met marktpartijen moet leiden tot het overbruggen van de technische en financiële knelpunten.

Melkveehouders telen al meerdere jaren veldbonen als eiwitrijke aanvulling op het rantsoen. De resultaten en ervaringen zijn weliswaar wisselend, maar over het algemeen lijkt de teneur toch positief te zijn. De melkveehouders halen een redelijke opbrengst en kunnen vaak op hun eigen bedrijf het product voorbereiden voor toepassing in het voer.

MARKT IN ONTWIKKELING

Sinds enkele jaren lijken de kansen voor akkerbouwers, bij wie het gewas moet concurreren met hoogrenderende gewassen, ook toe te

nemen. Dit komt vooral door de ontwikkelingen in de humane markten. Vooral de ontwikkeling van verwerkingscapaciteit voor de productie van eiwitisolaten – toepasbaar in allerlei voedingsproducten als vervanger van dierlijke eiwitten – groeit hard.

Grote bedrijven zoals zuivelconcern Royal FrieslandCampina, vleesverwerker Vion Food Group en bietenverwerker Cosun investeren al in projecten en/of verwerkingscapaciteit voor eiwitgewassen voor de productie van plantaardige eiwitproducten voor verschillende toepassingen.

Een van deze bedrijven, Cosun Protein, die al een eigen eiwitisolaat uit veldbonen op de markt brengt, was ook vertegenwoordigd tijdens de veldbijeenkomst in Well en liet weten geïnteresseerd te zijn in samenwerking met de Gewasgroep Veldboon.

EFFECTIEVE STIKSTOFMAATREGEL

De interesse voor vlinderbloemigen waaronder de veldboon is niet

Kennisdeling stond centraal tijdens de veldbijeenkomst

Veldbijeenkomst van de Gewasgroep Veldboon in het Limburgse Well.

Foto: Patrick Lemmens

Project 'Slimme gewasrotaties'

Het project 'Slimme gewasrotaties' verbindt boeren en tuinders die in de Peelproeftuinen en op eigen percelen nieuwe gewasrotaties ontwikkelen. Het gaat om vruchtwisseling van bestaande en nieuwe gewassen zoals lupine en veldbonen. Het beoogde resultaat is een betere bodemvruchtbaarheid en waterkwaliteit. Minder gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest leiden tot minder uitspoeling van schadelijke stoffen zoals nitraat.

De regio's Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant en Noord-Limburg werken samen. WUR Open Teelten proefbedrijf Vredepeel, Platform Nieuwe Teelten Limburg, Praktijkcentrum voor Precisie-landbouw, HAS green academy, Regio Noord-Limburg, LLTB, Innovatiehuis de Peel en AgroProeftuin de Peel zijn betrokken bij het project. Zo werken boeren, onderzoekers en kennisinstellingen samen aan een duurzaam verdienmodel voor bedrijven op de zandgronden.

onlogisch. De symbiose tussen de plant en de Rhizobium-bacterie, die wortelknolletjes vormt, zorgt ervoor dat stikstof uit de lucht wordt omgezet in bruikbaar stikstof voor de plant.

Na de teelt van deze gewassen laat de plant een kleine hoeveelheid stikstof achter die vervolgens in de rotatie weer kan worden benut voor een volggewas. Een mooi voorbeeld van kringlooplandbouw dus.

DUURZAAMHEIDSVORDELEN

De praktijk is dat er nog veel onbekend is over dit proces en nog veel onderbouwend onderzoek moet worden verricht. Nu telers meer en meer aan de slag gaan met de teelt van deze gewassen, wordt er steeds meer bekend over de daadwerkelijke duurzaamheidsvoordelen en kunnen het gewas en de markt daarvoor verder worden ontwikkeld.

Kennisdeling op het veld stond dan ook centraal tijdens de veldbijeenkomst in Well met aanvullende bijdrages vanuit HAS green

academy en veldbonenveredelaar Limagrain.

In de Gewasgroep Veldboon wordt contact gelegd met potentiële marktpartijen om juist op de ketenuitdagingen samen te werken. Wanneer de potentiële afnemers daadwerkelijk kiezen voor eiwitgewassen van Nederlandse bodem waarbij de teelt voor de boer ook concurrerend wordt met andere gewassen, liggen er mooie kansen. Juist hier wringt nu de schoen.

De opbrengst en deels hiermee samenhangend saldo zijn ondanks eventuele stimuleringsmogelijkheden nog steeds niet echt voldoende voor een stabiele teelt en marktpositie.

Door samenwerking in de keten en misschien aanvullende financiële instrumenten kan hier verandering in komen. Als iedereen op het juiste moment de juiste stappen zet, zijn er mooie kansen voor de productie van duurzame plantaardige eiwitten. Aan de landbouw zal het niet liggen.

